

**Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
1.Bhar.48/2018/9.**

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2018. év május hó 15. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A rágalmazás vétsége miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 27.Bf.8444/2017/8. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a másodfokú eljárásban felmerült 10.880,- (tízezer-nyolcszáznyolcvan) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A harmadfokú eljárás során felmerült 12.370,- (tizenkétezer-háromszázhetven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen további fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. április 6. napján kihirdetett 6.B.22.978/2016/5. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétségében, ezért őt 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egynapi tétel összegét 1.000,- forintban állapította meg, és az így kiszabott 100.000,- forint pénzbüntetés megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett azzal, hogy egy havi részlet összege 5.000,- forint. Meghatározta továbbá, hogy az első havi részlet az ítélet jogerőre emelkedését követő második hónap 15. napjáig, majd minden további részlet a soron következő hónap 15. napján esedékes, míg egyetlen részlet elmulasztása esetén a pénzbüntetés fennmaradó részét napi tételenként kell fogház fokozatú szabadságvesztésre átváltoztatni. Végezetül kötelezte a vádlottat, hogy 10.880,- forint büntügyi költséget fizessen meg az államnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést felmentés végett.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. december 12. napján kihirdetett 27.Bf.8444/2017/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a vádlottat az ellene a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette, és megállapította, hogy az eljárás során felmerült 10.880,- forint bünygyi költséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság arra hivatkozással mentette fel a vádlottat az ellene emelt vád alól, hogy az inkriminált kinyilatkoztatás nem tényállításnak, hanem a közügyekkel kapcsolatos, valós tényeken alapuló véleménynyilvánításnak minősül, így mellőzi a jogellenességet.

A másodfokú bíróság ítéletével szemben az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett.

A Fővárosi Főügyészség fellebbezésének indokaként előadta, hogy a másodfokú bíróság tévesen mentette fel a vádlottat az ellene emelt vád alól, amikor az inkriminált bejegyzéseket a közügyek iránt érdeklődő laikus személy véleményeként és nem tényállításként értékelte. Érvelésének alátámasztása végett utalt a tény és a tényállítás fogalmára, majd kijelentette, hogy a vádlott tényként állította azt, hogy a polgármester hivatali visszaélést követett el. Kiemelte, hogy a polgármester ellen hivatali visszaélés, vagy más bűncselekmény miatt nem indult büntetőeljárás, így mindezeket figyelembe véve a vádlott megnyilatkozása túlmutatott a véleménynyilvánítás szabadságán, az a sértett becsületét nagymértékben csorbító tényállítás volt, amely a hivatali tisztségével is összefüggésben állt, ezért indokolt a vádlott bűnösségének megállapítása és vele szemben büntetés kiszabása.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.47/2018/1. számú átiratában a vádlott terhére bejelentett ügyési fellebbezést fenntartotta. Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság helytállóan járt el, amikor a történeti tényállást kiegészítette, azonban arra hiányosan került sor, mivel a tárgyaláson ismertetett Pest Megyei Kormányhivatalnak a 2006. április 21. napján kelt leveléből semmit sem emelt a tényállásba, azonban a főügyészség álláspontja szerint a levél tartalmát szükséges a tényállásban rögzíteni. Kérte továbbá annak pontosítását, hogy a Btk. 305. §-a nem a hivatali vesztegetés, hanem a hivatali visszaélés büntettének tényállását tartalmazza.

Jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévedett, amikor a bejegyzésben írt tényeket valósnak fogadta el, majd az abból kiinduló továbbá megállapításokat a közügyek iránt érdeklődő laikus ember véleményének minősítette. Érvelése szerint az 1. számú tanú írása a valóságtól eltérően állítja be a tényeket és a bejegyzésből egyértelműen kitűnik, hogy a vádlott a rendelkezésre álló adatokból csak egy töredéket tüntetett fel, a teljes tartalom helyett egy részt emelt ki olyan formában, amely a tények eredeti tartalmát elferdítve, megváltoztatva tartalmazza, amely hivatkozását a rendelkezésre álló okiratok megfelelő részeinek idézeteivel is alátámasztotta. A fellebbviteli főügyészség az átiratában részletesen feltüntetett ügyadatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vádlott a tényeket tudatos elhallgatással meghamisította és e hamisan beállított tények alapján állította azt, hogy a polgármester négy hónapi jogtalanul tartotta állásában a 2. számú tanút.

Kérte figyelembe venni, hogy a vádlott a bejegyzésével arra utalt, hogy a polgármester kifejezetten azért nem intézkedett az önkormányzati képviselőnek a méltatlanság miatti kizárására vonatkozó szavazás napirendre tűzése iránt, hogy így a 2. számú tanú továbbra is gyakorolhassa képviselői jogait, amivel számára jogtalan előnyt biztosított. Véleménye szerint e kijelentés már olyan tényállítás, amely alkalmas a becsület csorbítására, mivel valósága esetén büntetőeljárás megindításának alapjául szolgálhat.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság változtassa meg a másodfokú bíróság ítéletét, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétségében, és ezért öt pénzbüntetésre ítélje.

Az ügyész a harmadfokú nyilvános ülésen fenntartotta a vádhatóság írásban kifejtett jogi álláspontját, kiemelve, hogy a vádlott megnyilatkozása túlmutat a véleménynyilvánítás szabadságán, az nagy mértékben csorbította a sértett becsületét, alkalmas volt negatív értékítélet kialakítására, jó

hírnevének sérelmére, ezért továbbra is indítványozta a vádlott bűnösségének megállapítását és pénzbüntetésre ítéletét.

A védő a harmadfokú nyilvános ülésen egyetértett a másodfokú bíróságnak a rágalmazás bűncselekmény hiányára levont jogi következtetésével, mivel az inkriminált bejegyzésről bebizonyosodott, hogy megfelel a valóságnak, így védence kizárólag a valós tényekből vonta le a véleményét tartalmazó következtetést, ebből adódóan cselekménye mellőzi a jogellenességet, ezért a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A vádlott a harmadfokú nyilvános ülésen mind az ügyészség fellebbezésében, illetve átiratában írtakkal kapcsolatban tett felszólalásában, mind az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában arra hivatkozott, hogy a bejegyzése tényeken alapuló vélemény volt, amely a Kúria ítélkezési gyakorlata szerint sem jogellenes, ezért ugyancsak a másodfokú bíróság határozatának helybenhagyását indítványozta.

Az ügyész fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság az ügyészi fellebbezés folytán a másodfokú ítéletet és az azt megelőző első-, és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. § (1) bekezdése alapján felülbírált.

Ennek során megállapította, hogy az első- és másodfokon eljáró bíróságok a perrendi szabályokat megtartották, továbbá ügyfelderítési kötelezettségüket is teljesítették.

Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett cselekmények elbírálása szempontjából releváns valamennyi bizonyítékot feltárta és kellő részletességgel indokát adta annak, hogy tényállását miként alapította a vádlott ténybeli beismerő vallomásra, a polgármester tanúvallomásra, valamint az okirati bizonyítékokra.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a kerületi bíróság a tényállást nem teljes körűen tárta fel, mivel a 2. számú tanú ügyében keletkezett határozatokat és a vádlott által benyújtott közérdekű adatigénylést nem tette a tárgyalás anyagává. A törvényszék megítélése szerint az önkormányzat működésének törvényességével kapcsolatos valós tények megismeréséhez közérdek fűződik, ezért a másodfokú eljárásban elrendelte a valóság bizonyítását, melynek keretében ismertette a hivatkozott tárgykörben releváns okiratokat, majd azok lényegi tartalmával kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, azonban a harmadfokú bíróság már jelen helyen rámutat arra, hogy e kiegészítés nélkül is megállapítható volt a vádlott büntetőjogi felelősségének hiánya.

Az első- és másodfokú bíróság álláspontja között a vádlott inkriminált cselekményének jogi megítélésében, és ezzel összefüggésben a bűnösség kérdésének megítélésében volt eltérés.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a másodfokú bíróság bűnösség hiányára levont következtetésével, azonban az alább kifejtendő eltérő jogi indokok alapján.

A törvényszék részletes indokát adta annak, hogy a vádiratban sérelmezettek nem merítik ki a rágalmazás bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, azonban indokolása során a tényállítás, a véleménynyilvánítás és a vélekedés sajátos büntetőjogi kapcsolatára vonatkozólag több ponton is téves megállapítást tett.

A másodfokú bíróság végzésének indokolásában kizárólag a tényállítás és a véleménynyilvánítás közt húzódó határvonalat részletezte, továbbá a másodfokú bíróság abból a hibás feltevésből indult ki, hogy az adott megnyilatkozás, azért nem alkalmas a rágalmazás bűncselekmény megállapítására, mert az a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos védelme alatt áll, ebből kifolyólag a vád tárgyává tett cselekmény nem jogellenes.

A harmadfokú bíróság szükségesnek tartja rögzíteni a jelen és egyéb, hasonló típusú büntetőügyekben alkalmazandó vizsgálati szempontrendszert.

Azokban a büntetőügyekben, amelyekben valamely állítás kinyilatkoztatása képezi a vád tárgyát, elsőként azt kell megvizsgálni, hogy a rágalmazás törvényi tényállási elemei (tényállítás, amely alkalmas a becsület csorbítására, egyértelműen felismerhető sértett) megvalósultak-e, vagyis a cselekmény tényállásszerű-e, mert ha valamely törvényi tényállási elem hiánya állapítható meg, akkor a cselekmény nem bűncselekmény, nem valósítja meg a Btk. Különös Részében írt rágalmazás vétségét.

Amennyiben a cselekmény tényállásszerű, akkor kell vizsgálni annak jogellenességét, mert a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény fennállása esetén a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény, ennek oka azonban nem a törvényi tényállási elem hiánya, hanem a bűncselekmény 2012. évi C. törvény (Btk.) 4.§ (1) bekezdésében rögzített fogalmának egyik szükségszerű tényállási eleme, a hivatkozott törvényhely (2) bekezdésében írt társadalomra veszélyesség hiánya.

Ha a cselekmény tényállásszerű és nem állapítható meg a jogellenességét kizáró körülmény, akkor kerülhet sor annak vizsgálatára, hogy fennáll-e a cselekmény büntethetőségét kizáró ok, azaz van-e olyan közérdek vagy jogos magánérdek, ami a tényállás megtételét indokolta, és ha igen, akkor el kell rendelni a valóság bizonyítását, melynek eredményessége esetén a Btk. 15.§ h) pontjában írt büntethetőséget kizáró ok megvalósul.

Az irányadó tényállás alapján a vád tényállítást kifogásolt, ezért kétségtelen, hogy a büntetőügyben kizárólag a rágalmazás vétségének megállapíthatósága merülhet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria a 2013. évi 204. számú eseti döntésében az alábbiakra mutatott rá.

A rágalmazás szándékos bűncselekmény. A bűnösség megállapításához szükséges, hogy az elkövető tudata átfogja, hogy a tényközlés más előtt történik és objektíve alkalmas a sértett személy becsületének csorbítására, azonban a bűnösségnek nem feltétele a sértési célzat és közömbös a motívum is. A bűnösség megállapítása szempontjából ezért közömbös a tényállítás valótlanságának tudata, a valóságtartalom tisztázatlansága, vagy annak az elkövető tudatában való mikénti feltevése, feltételezése, és az ebben való jó- vagy rosszhiszeműség. A szándékosság megállapításához elégséges, ha az elkövető tudata átfogta, hogy tényközlésének tartalma - az általa állított, híresztelt tény - becsület csorbítására alkalmas (EBH 1999. 87., BH 1999. 540.).

Mindez azt is jelenti, hogy sem az adott tény valósága, sem a tényközlés közérdekből vagy jogos magánérdekből vezéreltsége, ilyen motívuma, illetve célzata önmagában, közvetlenül nem zárja ki a becsület csorbítására objektíve alkalmas tartalmú tényközlés jogellenességét.

A harmadfokú bíróság által fentebb már kifejtettekkel egyezően a Kúria a 2013. évi 204. számú eseti döntésében kiemelte, hogy először abban kell állást foglalni, hogy a felrótt magatartás tény állítása-e. Amennyiben a cselekmény nem tartozik a tényállítás fogalma alá, akkor nem is tényállásszerű, tehát nem bűncselekmény. A Kúria kifejtette, hogy a törvényi tényállás szerinti

tényállítást, mint magatartás ellentéte valójában nem a véleménynyilvánítás, hanem a feltételezés, vagy vélekedés, tehát aminek alapját nem képezi ténybeli kijelentés.

A Kúria iránymutatása alapján az ítéltábla megállapította, hogy a vád tárgyává tett, és mind a vádhatóság, mind az elsőfokú bíróság által becsület csorbítására alkalmas tényállításként értékelt azon vádlotti megnyilatkozás, miszerint a polgármester elkövette a hivatali visszaélés bűncselekményt, nem tényállításnak, hanem a vádlott jogi vélekedésének tekintendő, ezért a rágalmazás bűncselekmény megvalósulásához nélkülözhetetlen tényállási elem, a tényállítást hiányzik, így annak vizsgálatára, hogy volt-e jogellenesség vagy sem, továbbá a valóság bizonyításának elrendelésére, már nem kerülhetett volna sor.

Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy az ítéleti tényállás szóhasználata is a vádlotti vélekedésre levont következtetést támasztja alá, mert a megállapított tényállás - a vádirattal egyezően - a „felmerül” és a „szerinte” szavakat használja, és mivel előbbi a felvetődik szó szinonimája, míg utóbbi egyértelműen valamely ténynek az állításával ellentétes szófordulat, így már önmagában a tényállásból is kitűnik, hogy jelen esetben nem tényállítást, hanem vélekedés képezte a vád tárgyát.

Mindezt a másodfokú bíróság is felismerte, mivel ítélete 6. oldalának harmadik és 7. oldalának második bekezdésében a „vélte”, illetve „véli” szavakat használta a vádlott inkriminált nyilatkozatával kapcsolatban, azaz a törvényszék észlelte, hogy jelen esetben nem tényállítást történt, ezt rögzítette is határozata 6. oldalának negyedik és hatodik bekezdésében, azonban az eddig kifejtettek alapján ezt követően már tévesen állította szembe a véleménynyilvánítást a tényállítással, mert a helyes vizsgálódás a vélekedés és a tényállítást ütköztetése lett volna.

A másodfokú bíróság tehát helytállóan döntött, amikor bűncselekmény hiányában felmentette a vádlottat, azonban a felmentés jogalapja nem a jogellenesség, hanem törvényi tényállási elem - a tényállítást - hiánya.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét, a Be. 393. § (2) bekezdésében írt nyilvános ülésen, a Be. 397. §-a alapján - a fentebb kifejtett eltérő jogi indokolással - helybenhagyta.

Az ítéltábla észlelte, hogy a Fővárosi Törvényszék kizárólag az elsőfokú eljárás alatt felmerült bűnügyi költség viseléséről rendelkezett, míg a másodfokú eljárás során felmerült azonos összegű bűnügyi költség viseléséről nem, ezért megállapította, hogy a másodfokú eljárásban keletkezett 10.880,- forint bűnügyi költséget a Be. 339. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

A harmadfokú eljárás során a kirendelt védő jelenléti díjával felmerült bűnügyi költség megállapításáról és viseléséről - figyelemmel a Be. 385. §-ára - a Be. 381. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséggel egyezően rendelkezett.

Budapest, 2018. év május hó 15. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Patassy Bence s.k.
előadó bíró

. Mató Ágnes s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 27.Bf.8444/2017/8. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 1.Bhar.48/2018/9. számú végzése által jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2018. év május hó 15. napján

. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő